

Yttrande gällande remiss om tillåtlighet och tillstånd till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall

Stockholms Handelskammare har tagit del av en remiss från regeringen angående tillstånd till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

I remissunderlaget anför regeringen att det finns en betydande risk att det centrala mellanlagret för använt kärnbränsle (Clab) i Oskarshamn blir fullt innan det finns ett lagakraftvunnet beslut för hela slutförvarssystemet. Regeringen anser därför att det finns ett behov av att bryta ut den del av ansökan som avser utökad mellanlagring och önskar synpunkter på att avgörandet som avser Clab fattas i ett separat beslut.

Handelskammare avstyrker förslaget till uppdelning av ansökan.

Handelskammarens överväganden

Stockholms Handelskammare har under många år följt denna process utifrån förberedelserna i Östhammars kommun att stå värd för slutförvaret och tillsammans med Oskarshamn ansvarsfullt erbjuda en lösning för hantering och förvaring av använt kärnbränsle. Under 40 år har en lokal förankring och acceptans byggts upp i dessa två kommuner som gjort det möjligt för respektive kommunfullmäktige att tillstyrka SKB:s ansökan om etableringen av en inkapslingsanläggning i Simpevarp och etableringen av ett slutförvar i Forsmark, som delar i ett sammanhängande system. Denna förankring är avgörande för slutförvarsprojektets förverkligande.

Genom regeringens förslag att dela upp ansökan och hantera utökad kapacitet i Clab separat är det enligt uttalanden från berörda kommuner möjligt att förtroendet för processen skadas och att ett vikande lokalt stöd för slutförvarsprojektet, inklusive Clab, kan få till konsekvens att kommunfullmäktige omprövar sin inställning och att hela projektet äventyras. Den kunskap, det stora intresse och engagemang som byggts upp under många decennier riskerar därmed att gå förlorad.

Sett enbart till denna risk gäller det att regeringen prövar SKB:s sammanhängande ansökan utan fördröjning, utifrån det underlag som lämnades in redan 2011 och som därefter kompletterats och granskats av regeringens expertmyndigheter. Givet den tillståndsprocess och prövning som följer varje kommande steg av utbyggnaden ser inte Handelskammaren att det har identifierats några skäl till att regeringen inte redan nu kan fatta beslut om tillåtlighet för ansökan som helhet.

En skyndsam hantering av ärendet krävs vidare för att undanröja det allvarliga hot mot svensk industri, sysselsättning och samhället i stort som ett försenat eller uteblivet beslut skulle få för elproduktionen i landet efter 2024. Vattenfall har under flera år pekat på riskerna med att mellanlagret blir fullt under fjärde kvartalet 2023 och att reaktorer inte kan återstarta efter underhåll därefter. Ett bortfall av en betydande del av elproduktionen skulle få oöverskådliga och oacceptabla konsekvenser på svensk industri och konkurrenskraft. Med den förhållandevis kalla vintern i färskt minne, tillsammans med kända brister i elnäten, och en förestående ökad elanvändning i samhället som kräver en leveranssäker energimix av förnybara och fossilfria energislag, är detta ett otänkbart scenario.

Varningar från Vattenfall och SKB måste tas på allvar. Beskeden från expertmyndigheterna måste tillmätas största värde. Handelskammaren anser därför att regeringen skyndsamt behandlar ansökan i sin helhet, både för att undanröja risken för en förtida nedstängning av kärnreaktorer och för att säkra en fortsatt lokal acceptans att axla ansvaret för denna nationella angelägenhet.

Handelskammarens bedömning är att regeringen har ett tillräckligt underlag för att kunna fatta beslut om ansökan om slutförvarssystemet och motsätter sig därför remissens förslag om att avgörandet avseende Clab fattas i ett separat beslut. Handelskammaren menar dock, i likhet med yttrande från Östhammars kommun, att det kan finnas behov av att meddela separata beslut om det finns risk att mellanlagret blir fullt innan det finns ett lagakraftvunnet beslut för hela slutförvarssystemet. Det är emellertid inte skäl för regeringen att skjuta på beslut gällande resterande delar av ansökan, det vill säga inkapslingsanläggningen och slutförvaret.

Andreas Hatzigeorgiou
VD
Stockholms Handelskammare

Tomas Stavbom
Regionchef Uppsala län
Stockholms Handelskammare